

Dobrodružství znovuzrozených křížků

Alena Scheinostová

Splacení dluhu vysídlené krajiny, radost ze smysluplné práce i umělecké zaujetí – to všechno se spojuje v úsilí pětáosmdesátiletého Šumaváka Stanislava Schneedorfa, fotografa, který vlastníma rukama obnovil na šest desítek zapomenutých křížků a božích muk.

S věbytný deník z těchto záchranářských výprav vydal vlastními náklady s názvem *Příběhy šumavských křížků ze zaniklých osad na česko-bavorském pomezí*. Čtvercová publikace je vytištěna na křídlovém papíře s množstvím autorových barevných fotografií, takže je zároveň také průvodcem po méně známých koutech Šumavy a reprezentativní uměleckou publikací.

„Během dlouhých procházek spojených s prolézáním ruin zbořených domů jsem často objevil i torzo či celý křížek ve velmi špatném stavu. Dospěl jsem tedy k rozhodnutí, že všechny svůj volný čas po zbytek života věnuji obnově nalezených památek na dávné osídlení obyvatel těchto končin, což je vlastně to jediné a poslední, co po nich v šumavském příhraničí zůstalo. Pevně věřím, že je možné tímto způsobem vzkráslit k životu místa, kde se kdysi v Boží pokoře nejenom žilo, ale také umíralo,“ vysvět-

Za svou obětavou obnovu šumavských křížků obdržel Stanislav Schneedorf (na snímku) v roce 2020 biskupskou Stříbrnou medaili sv. Auraciána.

Repro KT

luje autor v předmluvě své šest let staré rozhodnutí. Nadchl pro ně skupinu přátel včetně někdejšího ministra kultury Daniela Hermana – chalupáře ze šumavského Stožce nebo volarského faráře P. Karla Faláře, který obnovené křížky žehná. Další přátelé pomáhají s výrobou kopií památek za ty, které byly ukradeny nebo zničeny, a ještě jiní je pomáhají natírat a udržovat. A to vše na vlastní náklady, pro pocit smysluplně vynaloženého času a úsilí.

V knize se pak mísí poutavá vyprávění o záchranářských výpravách k jednotlivým pamá-

kám a líčení jejich dohledatelné minulosti s nečekanými zážitky, ať už jde o nebezpečný pád s dobrým koncem, potyčku s popuzenou majitelkou pozemku nebo o houbařské štěstí při kontrolní návštěvě obnoveného křížku. Zvláště zadostiučinění pak čtenář cítí tam – a takových příkladů je v knize více –, kde Stanislav Schneedorf vypráví o obnově některé památky a dodá, že se jí místní ujali a dále se o ni starají.

Nejenže knižka inspiruje objevit při návštěvě Šumavy vedle obecně známé Kvildy nebo Bučiny třeba i Horní Sněžnou, Krásné Hory

nebo Bělou. Může-li ale očistit a natírat křížek nebo u něj pravidelně rozsvěcovat svíčku starší pán ze Šumavy, možná bychom to někde dokázali také my. Už proto, že je kdysi – jak píše Stanislav Schneedorf – „postavil zbožný člověk jako uctění památky někoho blízkého a jako ukazatele cest pro zbloudilé“. Nejen v doslovném smyslu.

Stanislav Schneedorf: *Příběhy šumavských křížků* (vlastní náklad 2021, k mání na knihysumava.cz)

Ekumenismus krve na vězeňské cele

Alena Scheinostová

Surové pronásledování katolických kněží komunistickým terorem je téma, které se už například díky příběhu P. Josefa Toufara dostalo do všeobecného povědomí. Svě mučedníky ale mají i další křesťanské církve. O těch baptistických právě vzniká hraný film.

Jeho iniciátorem, scenáristou a režisérem je mladý filmař Adam Janata, věřící Bratrské jednoty baptistů. Z řad této malé církve, působící u nás od sklonku 19. století, vzešli i oba hrdinové, kteří inspirovali vznikající filmovou minisérii s názvem *Bůh nepřítel*. Bratr Cyril Burget (1896–1954), otec šesti dětí, se stal baptistickým kazatelem a nadšeným evangelizátorem v Kroměříži a později na pražských Vinohradech. Za války se zapojil do protinacistického odboje, po ní byl také šéfredaktorem měsíčníku Slova pro život, který se rozvázel do baptistických sborů v celé republice. Za svou neúnavnou a úspěšnou činnost byl Burget roku 1952 zatčen a odsouzen pro údajné vyzvědačství. Udržoval totiž kontakt s americkými baptisty, kteří chtěli československé sbory finančně podporovat. Po dvou letech vyměřeného sedmiletého trestu Burget zemřel ve vězení ve Valdicích. Baptistickým kazatelem byl také bratr František Kolařík (1927–1994), jeden z těch, koho oslovila Burgetova kázání. Z jeho ruky

přijal také křest. Podílel se na šíření církevních tiskovin a Biblií, vedl sbor v Chebu a Aši a kázal. Zatčen a odsouzen za protistátní činnost byl roku 1950. Na rozdíl od Cyrila Burgeta však věznění přežil a byl podmínečně propuštěn už po pěti letech. Ke službě kazatele se směl vrátit roku 1968 a vytrval v ní až do důchodu.

Málo známý kus historie

„O komunismu se točí dost filmů, ale cíleně o pronásledování církvi toho až tolik nevzniká.“

Výslechovou místnost vytvořili filmaři na statku u Mělníka.

Snímek archiv Adama Janaty

Přitom křesťané měli ke svému jednání ještě jinou motivaci než ostatní a vidět jejich odhodlání zůstat věrní Kristu a pevnost jejich postojů může být inspirující i pro nekřesťany,“ vysvětlil KT Adam Janata. „Když jsem se s příběhem bratra Burgeta a bratra Kolaříka poprvé setkal, překvapilo mě, že o tak silných osudech jsem zatím nic neslyšel,“ dodal filmař.

Příbuzně obou kazatelů jejich úděl těžce poznamenal a o svých blízkých mnoho nemluví. „S rodinou Františka Kolaříka jsme dobří přátelé. Oni sami ale od svého otce znali jen několik náznaků, co ve vězení musel prožít –

třeba vzpomínku, jak bratr Kolařík spolu s katolickým knězem a adventistickým duchovním slavili na cele památku Večeře Páně. Mají dokonce doma schovaný kalich, který si František ve vězení improvizovaně k tomuto účelu vyrobil,“ podotkl Adam Janata. Kromě pamětníků mu ve sběru příběhů pomáhala také historička, která je členkou sboru, a někteří další.

Převážně z finanční sbírky uvnitř církve zatím vzniká pilotní díl minisérie. Podpořit ho je možné také prostřednictvím sbírkového portálu Hithit.com (projekt „Bůh nepřítel – poodhalte s námi realitu rudého teroru“) – trailer už je k vidění například na Youtube. V těchto dnech padají poslední klapky. Hlavních rolí se ujali Marek Adamczyk, Lucie Vondráčková, Pavel Batěk nebo Alžběta Fišerová. Natáčelo se mj. v autentických prostorách vinohradského sboru, kde jsou ještě ve zdech otvory pro štěnice StB a kde je zvenčí umístěna pamětní deska Cyrila Burgetovi. S hotovým pilotním dílem se autor chce ucházet o produkci a podporu České televize a představit se na festivalech. S účastí ČT by se minisérie mohla rozrůst na šest až osm zhruba hodinových dílů.

Pro Adama Janatu jde po mnohaleté filmařské práci o první samostatný počín. Zároveň pracuje také na dokumentu o závislostech na sociálních sítích. „Chci prostě pootevírat důležitá společenská témata – ať už je jimi problém závislosti nebo připomínka událostí, které patří k našim dějinám, ale které byly tak kruté, že bychom jejich opakování už nikdy neměli dopustit,“ uzavřel autor.

Bůh nepřítel. Režie Adam Janata (v přípravě)

Čekání na chvíli, kdy nás promění odpuštění

KNIŽNÍ TIP
Hany Svanovské

Oceňovaná prozaička Lidmila Kábrtová vydala na sklonku roku svou třetí knihu *Čekání na spoušť*. Líčí v ní osudy členů jedné rodiny od 50. let do současnosti – a přes všechnu existenciální tíhu mýjení, nedorozumění i řetězce vzájemných vin přináší důvěryhodnou katarzi odpuštění a naděje.

Podobně jako v předchozích *Místech ve tmě* (Host 2018) se osudy jednotlivých hrdinů a generací navzájem prolétají, a v osmi povídkách se tak postupně skládá mozaika osobních příběhů lidí příbuzensky porůznu spjatých, kteří o sobě začasť

buď nevědí, nebo si navzájem prostě nerozumí. Lidmila Kábrtová už vícekrát dokázala, že si s jazykem umí minimalisticky vyhrát, aniž by potřebovala za každou cenu experimentovat. Také v *Čekání na spoušť* vsadila na pečlivou práci s detailem, což se projevuje zejména v líčení jednotlivých prostředí, kterými její hrdinové procházejí – například v příběhu stavebního inženýra Josefa a jeho práce na socialistické bytové výstavbě nebo ve vyprávění o práci řezbáře Pavla se samorosty, které voní podzimním lesem. Od čtenáře se přitom žádá citlivá soustředěnost na motivy, které se navzájem prolínají. Výlet hrdinky Zuzany k moři v ní vyvolá trýznivé obrazy z někdejších dětských prázdnin na Rujaně, kde u ní propukla těžká nemoc; Hana při neplánované služební cestě v koloně aut zase přehodnocuje svůj vztah s babičkou Jarmilou – hrdinkou dalšího příběhu, kterou Hana až do její smrti chybne vinila z toho, že nemá mámu. Opuštěné stárnoucí Ivetě, která dvojí práci (v pohřební službě a jako noční šatnářka na diskotékách pro „zlatou mládež“)

splácí exekuce a přemýšlí o tom, co všechno v životě pokazila, zase dochází, kolik může napravit „pouhým“ vyznáním své viny před druhým člověkem.

Rodačka z Náchoda Kábrtová pracuje podobně jako kdysi Jan Balabán s lidskými osudy nalomenými až na otevřenou kost. Skvěle přitom ovládá umění vetknout málo uchopitelným tragédiím svých hrdinů očisťující, vykupující vyústění skrze neokázalé události – náhodně nalezené dopisy, letmé osobní setkání či krátký pohled na slunce nízkou nad obzorem, který rozezvučí vzpomínku na milovaného člověka.

Pátráte-li mezi současnými českými prozaičky po někom, kdo svým postavám přiznává eschatologickou naději, tak je to právě Kábrtová. Jen málokdy u ní najdeme konfesijně zakotvené postavy – i když, jak autorka kdesi slíbila, v jejich příštích textech dostane výraznější prostor mladý katolický kněz Eliáš z povídky „Souhvězdí labutě“. O to více je tu ale naděje, že i Kainova znamená tajemné viny –

jakým je třeba had vytetovaný na paži jedné z nejvýraznějších hrdinek této knížky – postupně vyblednou. Že i v tom nejvíce zpackaném životě může dojít k proměně, i když si mnohdy myslíme, že jí nejsme schopni – a to skrze odpuštění: druhým i sami sobě.

Kniha vyšla také v audioverzi vydavatelství OneHotBook, kterou citlivě načel herc pražského Vinohradského divadla Martin Zahálka, známý i jako hlas audioknih oblíbeného Anselma Grüna nebo interpret proslulého Endóova *Mlčení* o mučednictví jezuitů na misiích v Japonsku.

Lidmila Kábrtová: *Čekání na spoušť* (Host 2021)

Autorka připravuje pořad
Knihovnička v Radiu Proglas

